

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/99/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5917203787
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5917203787.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcu O. S., nar. XX.X.XXXX, bytom X., K. XXXX/X, právne zastúpeného Sidor a partneri, s.r.o., so sídlom Hlohovec, Železničná 4/A, proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Bratislava, Kubániho 16, o zaplatenie 2.637,96 eur s príslušenstvom, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č. k. 5Csp/58/2017-147 zo dňa 15. januára 2019 v spojení s opravným uznesením č. k. 5Csp/58/2017-160 zo dňa 21. marca 2019 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e v časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 2.637,96 eur.

Rozsudok okresného súdu m e n í v časti príslušenstva tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.637,96 eur od 27.6.2017 do zaplatenia a vo zvyšnej časti žalobu zamietá.

Žalobca m á voči žalovanému n á r o k na náhradu trov konania v rozsahu 96,4%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.637,96 eur spoločne s úrokom z omeškania 5 % z danej sumy od 3.2.2017 do zaplatenia. Vychádzal z toho, že zmluva o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcovi úver, nebola platne uzatvorená. Žalovaný totiž „neakceptoval úplne“ návrh na uzavretie zmluvy o úvere tak, ako mu bol žalobcom predložený, ale ho doplnil o ďalší údaj, čo podľa § 44 ods. 2 Obč. zák. je potrebné považovať za odmietnutie návrhu na uzavretie zmluvy a súčasne za nový návrh. Okresný súd uviedol, že pokiaľ by aj bolo možné považovať zmluvu zo strany žalobcu za uzatvorenú/akceptovanú konkludentne, nebola by naplnená požiadavka zákonom predpísanej písomnej formy (§ 9 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z.), dôsledkom čoho by bola jej neplatnosť podľa § 40 ods. 1 Obč. zák.

2. Nadväzne, vzhľadom na neplatnosť zmluvy, je každý z jej účastníkov povinný druhému vrátiť všetko, čo podľa nej dostal. Okresný súd konštatoval, že žalobca žalovanému plnil/„vrátil“ o 2.637,96 eur viac, než koľko mu žalovaný poskytol na podklade dotknutej (neplatnej) úverovej zmluvy. Žalovaný sa teda v danom rozsahu bezdôvodne obohatil prijatím plnenia z neplatného právneho úkonu na úkor žalobcu.

3. Námietku premlčania vznesenú žalovaným okresný súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Mal za to, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby je rozhodujúci deň, keď sa oprávnený subjekt dozvie, že došlo k bezdôvodnému premlčaniu a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Za významnú v súdnej - spotrebiteľskej - veci považoval aj princíp „vigilantibus iura scripta sunt“. Žalobca sa tak mohol reálne dozvedieť o bezdôvodnom obohatení najskôr pri komunikácii s jeho právnym zástupcom (9.3.2017);

žaloba bola podaná 26.7.2017. Okresný súd dodal, že „až do konečného právoplatného rozhodnutia súdu nemôže mať žalobca skutočnú vedomosť o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu“.

4. Žalobcovi priznal zároveň príslušenstvo uplatnenej pohľadávky - úrok z omeškania 5% ročne zo sumy 2.637,96 eur od 3.2.2017 do zaplataenia. Okresný súd uzavrel, že v predmetný deň, kedy žalovaný vyhotovil odpoveď na predsporovú výzvu, vedel o bezdôvodnom obohatení a mal možnosť ho zaplatiť na účet žalobcu. O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi voči žalovanému priznal ich náhradu v plnom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa alternatívne domáhal jeho zmeny tak, že žaloba bude zamietnutá, alebo jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Namietal, že napadnutý rozsudok neobsahuje jednoznačný záver o tom, na základe čoho malo vzniknúť bezdôvodné obohatenie. V bode 7. odôvodnenia okresný súd uvádza, že zmluva je neplatná a v bode 13. konštatuje, že úver je bezúročný a bez poplatkov.

6. Obdobne poukazoval žalovaný na rozpornosť záverov okresného súdu ohľadne časových údajov. Je nelogické, ak sa žalobca mal dozvedieť o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru pri stretnutí s jeho právnym zástupcom (až) dňa 9.3.2017, avšak vo vzťahu k úroku z omeškania okresný súd uzavrel, že sa žalovaný dozvedel o bezdôvodnom obohatení (už) dňa 3.2.2017 na základe predsporovej výzvy podanej žalobcom. Odvolateľ dodal, že pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec nie je relevantné, kedy sa oprávnený dozvedel, ako jeho nárok vyplývajúci zo skutkových okolností možno právne kvalifikovať.

7. Žalovaný nesúhlasil ani so záverom o počiatku omeškania od 3.2.2017. Z okresným súdom označenej predsporovej výzvy totiž nevyplýva požiadavka na vydanie akéhokoľvek nároku/bezdôvodného obohatenia. Nebola teda preukázaná žiadna skutočnosť, na základe ktorej by bol opodstatnený záver o vzniku omeškania od 3.2.2017.

8. V súvislosti s uzatváraním dotknutej zmluvy o úvere žalovaný tvrdil, že oznámenie veriteľa o schválení úveru nepredstavuje po právnej stránke prijatie návrhu; to je vyjadrené v bode 6. Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluvy o revolvingovom úvere. Súčasne platí, že podmienkou vzniku zmluvy nie sú náležitosti určené zákonom č. 129/2010 Z.z.; dôležité je, aby došlo k dohode o podstatných náležitostiach zmluvy. Navyše, nejde o bezdôvodné obohatenie, ak bolo prijaté plnenie dlhu neplatného len pre nedostatok formy (§ 455 ods. 1 Obč. zák.).

9. Žalobca žiadal napadnutý rozsudok potvrdiť. Argumentoval tým, že pokiaľ súd vyhodnotí zmluvu o spotrebiteľskom úvere ako bezúročnú a bez poplatkov v dôsledku jej neurčitosti, resp. „vadnosti“ niektorej z podstatných náležitostí, pôjde o skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia z (čiastočne) neplatného právneho úkonu. Absencia podstatnej náležitosti súčasne znamená, že vo vzťahu k nej nie je zachovaná písomná forma zmluvy o spotrebiteľskom úvere a úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Žalobca dodal, že oznámenie veriteľa o schválení úveru je len jednostranným právnym úkonom veriteľa.

10. Následne prezentoval rozsiahlu argumentáciu vo vzťahu „k premlčania v subjektívnej lehote“. V otázke úroku z omeškania žalobca uviedol, že žalovaný až v odvolacom konaní napadol určenie počiatku omeškania.

11. Na dotknuté vyjadrenie k (jeho) odvolaniu už žalovaný nereagoval.

12. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario za použitia § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu v časti istiny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a v časti príslušenstva zmenil podľa § 388 CSP tak, ako je konštatované vo výroku tohto rozsudku.

13. Krajský súd konštatuje, že návrh zmluvy (žiadosť o poskytnutie úveru adresovaná zo strany žalobcu/dlžníka žalovanému/veriteľovi) nebol adresátom (oblátom) v plnej miere akceptovaný. Z porovnania bodu 5. a bodu 6. žiadosti (ktorú písomnosť zdôrazňuje žalovaný i v odvolaní) je nepochybné, že viaceré údaje (podmienky zmluvy) boli veriteľom oproti návrhu dlžníka zmenené a taktiež bol doplnený údaj o ročnej úrokovej sadzbe úroku z omeškania. Len prijatie ponuky v celom rozsahu a bez akýchkoľvek výhrad pritom vedie ku vzniku zmluvy (bližšie napríklad Občiansky zákonník I. diel, Komentár, Eurounion, r. 2000, str. 106 alebo Občiansky zákonník, Veľký komentár, Eurokódex, r. 2011, str. 368). Rovnako

ustanovenie § 44 ods. 2 Obč. zák. výslovne uvádza, že „prijatie návrhu, ktoré obsahuje dodatky, výhrady, obmedzenia alebo iné zmeny, je odmietnutím návrhu a považuje sa za nový návrh“.

14. Z konštatovaného je zrejmé, že neobstojí námietka odvolateľa o dostatočnosti (na vznik platnej zmluvy v zmysle právnej úpravy procesu jej uzatvárania - § 43a a nasl. Obč. zák.) dosiahnutia dohody o podstatných náležitostiach zmluvy. Odvolateľ ani neuvádza, ktoré by mali byť - podľa neho - tie podstatné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zhoda na ktorých bude postačujúca na platný vznik zmluvy.

15. Rozhodne však za takúto podstatnú náležitosť je nutné považovať údaj o „trvaní úverovej zmluvy“, pričom bod 6. žiadosti takýto údaj neobsahuje a vzhľadom na absenciu aj údaju o splatnosti prvej splátky ho nie je možné ani (matematicky) vyvodiť z počtu splátok. Len pre zdôraznenie krajský súd dodáva/opakuje, že nenaplnenie požiadaviek kontraktáčného procesu vyhodnotil prioritne z bodov 5. a 6. Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/zmluvy o revolvingovom úvere, ktorého postupu (a nie porovnania žiadosti a oznámenia veriteľa o schválení úveru) sa výslovne odvolateľ domáhal. V úhrne je teda nepochybné, že pre nedodržanie zákonných podmienok kontraktáčného procesu k uzavretiu platnej úverovej zmluvy medzi stranami nedošlo.

16. Posudzované rozhodnutie netrpí ani rozpornosťou tvrdenou žalovaným. V bode 6. odôvodnenia napadnutého rozsudku okresný súd konštatuje dôvody neplatnosti úverovej zmluvy, t.j. (právneho) základu jeho záveru o vzniku bezdôvodného obohatenia. Naproti tomu v bode 13. odôvodnenia sa zaoberá súvislosťami premlčania a konštatovanie o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru neviaže k svojmu právnemu záveru, ale k získaniu vedomostí žalobcu relevantných pre plynutie premlčacej lehoty. Je nutné dodať, že žalobca svoj nárok právne vymedzuje práve z titulu bezúročnosti a bezpoplatkovosti dotknutého úveru.

17. V danej spojitosti krajský súd konštatuje, že ak by bola akceptovaná argumentácia odvolateľa, že oznámenie veriteľa o schválení úveru nemožno považovať za prijatie návrhu zmluvy, potom by zmluva o úvere neobsahovala údaj o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termíne konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru (§ 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z.z.). Následkom jeho absencie by sa úver považoval za bezúročný a bez poplatkov (§ 11 ods. 1 písm. a/ označeného zákona) a žalovaného by rovnako (na základe prijatia plnenia bez právneho titulu) zaťažovala povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie.

18. Nad bezprostredný rámec odvolacieho konania krajský súd dopĺňa, že žalovaný v odvolaní len absolútne všeobecne, navyše v spojitosti s argumentáciou viažucou sa k úrokom z omeškania, s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 169/2017 uvádza, že „pri posudzovaní okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby vôbec nie je relevantné, kedy sa oprávnený dozvedel, ako jeho nárok vyplývajúci zo skutkových okolností možno právne kvalifikovať“. Odvolateľ teda žiadnym relevantným spôsobom nenapáda záver okresného súdu o neopodstatnenosti námietky premlčania.

19. V tejto súvislosti odvolací súd zdôrazňuje/opakuje, že v zmysle § 380 ods. 1 v spojení s § 365 ods. 3 CSP je viazaný nielen rozsahom, ale aj konkrétnymi dôvodmi odvolania, ktoré odvolateľ vymedzí v rámci lehoty určenej na podanie tohto opravného prostriedku. Zároveň sporový charakter súdnej veci vyžaduje od odvolateľa, aby formuloval svoje odvolacie dôvody dostatočne individualizovane tak, aby bolo zrejmé, správnosť ktorého jedinečného skutkového alebo právneho záveru súdu prvej inštancie namieta a prečo. Rozhodne nepostačuje odvolacie námietky vymedziť len „v náznakoch“; do ktorej kategórie by však žalovaného (eventuálna) námietka nesprávnosti vyhodnotenia premlčania presne spadala.

20. Vychádzajúc z ústavných princípov nestrannosti súdu a rovného postavenia sporových strán pred súdom je neprípustná dedukcia súdu, ktorý by bezprostredne vlastnou činnosťou nahrádzal plnenie povinností niektorej zo strán a tým ju bezdôvodne zvýhodňoval voči protistrane. Uvedené ešte výraznejšie platí v spotrebiteľských veciach, akou je i súdený prípad; osobitne, keď odvolateľom je dodávateľ. Odvolací súd sa k dotknutej spojitosti vyjadruje podrobnejšie z toho titulu, že okolnosti viažuce sa k námietke premlčania boli jednými zo zásadných pri predchádzajúcom zrušujúcom rozhodnutí (uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/28/2018 z 27.9.2018).

21. Naproti doteraz konštatovanej nedôvodnosti odvolania žalovaný opodstatnene namieta nesprávnosť určenia okamihu vzniku omeškania s plnením priznaného nároku/dlhu k 3.2.2017. Podanie žalobcu označené ako „Úverová zmluva - predsporová výzva“ zo dňa 30.1.2017 (čl. 19) neobsahuje

žiadnu konkretizáciu uplatňovaného nároku žalobcu. Žalovaný sa preto v súvislosti s doručením predmetného podania, resp. odpoveďou naň zo dňa 3.2.2017, nemohol dostať do omeškania s plnením dlhu voči žalobcovi. Nadväzne je nutné ustáliť vznik omeškania žalovaného až dňom nasledujúcim po doručení mu žaloby (26.6.2017); t.j. od 27.6.2017. Vo zvyšnej časti nároku na úrok z omeškania bola žaloba zamietnutá.

22. Pokiaľ žalobca vo vyjadrení k odvolaniu argumentoval, že žalovaný namietal určenie okamihu vzniku omeškania „oneskorene“ až v odvolaní (hoci mu boli doručované všetky podania žalobcu), krajský súd konštatuje, že žalovaný v priebehu konania pred okresným súdom spochybňoval dôvodnosť celého nároku žalobcu, vrátane príslušenstva. Nadväzne, konkrétnejšie vymedzenie námietky (ne)správnosti počiatku omeškania v aktuálne posudzovanom odvolaní nepredstavuje neprípustnú novotu v zmysle § 366 CSP. Zároveň platí, že protistrana (žalobca) mal možnosť na dotknutú výhradu „vecne“ reagovať.

23. Z titulu (hoci len čiastočnej) zmeny rozsudku okresného súdu krajský súd rozhodoval v zmysle § 396 ods. 1, 2 CSP o trovách celého (prvoinštančného i odvolacieho) konania. Žalobca bol v konečnom dôsledku v spore neúspešný iba ohľadne dielčej časti príslušenstva - úroku z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 2.637,96 eur od 2.3.2017 do 26.6.2017, čo vo finančnom vyjadrení činí cca 53 eur. Predmetná suma v porovnaní s priznanou istinou a príslušenstvom ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu zodpovedá miere neúspechu 1,8%; čiže čistý úspech žalobcu predstavuje 96,4% (98,2 - 1,8), v ktorom rozsahu je žalovaný v zmysle § 255 ods. 2 CSP povinný nahradiť protistrane trovy konania.

24. Len na okraj krajský súd dodáva, že pri zohľadnení príslušenstva pohľadávky v otázkach rozhodovania o náhrade trov konania vychádzal z rozhodnutia publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 34/2005.

25. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.